

Nursing Research Newsletter

ฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

ฉบับที่ 2/59 เดือนพฤศจิกายน ปี 2558

การป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ในผู้ป่วย วิกฤติที่รับการรักษาในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรม

สุพัตรา อุนนิสากร, พย.ม., MNS.

ทิพย์พิมล สมหมาย, พย.บ., B.N.S.

ปิยะนัยต์ วัฒนประสาน, พย.บ., B.N.S.

จารุวรรณ บุญรัตน์, รพม., MBA

บทคัดย่อ: วัตถุประสงค์ของการวิจัย: เพื่อศึกษา 1) สภาพปัญหาของการพยาบาล 2) พัฒนารูปแบบการพยาบาล เพื่อป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ในผู้ป่วยวิกฤติ (incontinence associated-dermatitis; IAD) และ 3) เปรียบเทียบอัตราการเกิดแผลก่อนและหลังใช้รูปแบบการพยาบาลที่ได้พัฒนาขึ้น

การออกแบบวิจัย: การวิจัยเชิงคุณภาพแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การดำเนินการวิจัย: แบ่งการศึกษาเป็น 4 ระยะ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกต และ 4) การสะท้อนการปฏิบัติและการปรับปรุงแผน เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสืบค้นข้อมูลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ และอัตราการเกิดแผล กลุ่มตัวอย่าง คือ ทีมการพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรม จำนวน 64 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย: ทีมการพยาบาลมีความต้องการแก้ปัญหาการเกิดแผล IAD โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดทางการพยาบาลซึ่งถือเป็นทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินการ และต้องการความรู้รวมถึงแนวทางปฏิบัติการพยาบาลในการป้องกันและดูแลแผล IAD ตัวชี้วัดหลักของรูปแบบการพยาบาลประกอบด้วย 1) การประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดแผล IAD และ 2) การดูแลผิวหนังเพื่อป้องกันการเกิดแผลและการดูแลแผล IAD มีการปรับปรุงรายละเอียดรูปแบบการพยาบาลอีก 3 ครั้ง แล้วพบว่าอัตราการเกิดแผล IAD ในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรมลดลงจากร้อยละ 33.333 เหลือร้อยละ 11.24 เป็นแผลระดับผื่นแดงเล็กน้อยร้อยละ 80 และระดับผื่นแดงปานกลางร้อยละ 20 ไม่พบแผลระดับผื่นแดงมากและระดับติดเชื้อ

ข้อเสนอแนะ: การป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ต้องเริ่มจากการมีทัศนคติที่ดี ให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและมีเป้าหมายร่วมกันจึงสามารถลดอัตราการเกิดแผลได้

วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แบ่งการดำเนินการออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การวางแผน (ใช้เวลา 2 เดือน) แบ่งเป็นระยะย่อย ดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัญหาการพยาบาล เพื่อป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ในผู้ป่วยวิกฤติที่รับการรักษาในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรมโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group interview) ครั้งที่ 1 ระหว่างพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรมทุกคน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ ความร่วมมือและทัศนคติของทีมพยาบาลในการป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้

1.2 พัฒนารูปแบบการพยาบาลเพื่อป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ในผู้ป่วยวิกฤติที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรม โดยการสืบค้นข้อมูลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ ทั้งจากฐานข้อมูล PUBMED, CINAHL, The Cochrane Library เป็นต้น ระหว่างปีค.ศ.2004-2014 รวมถึงข้อมูลจากวารสารต่างๆ และผู้เชี่ยวชาญด้านแผล นำข้อมูลทั้งหมดเข้าสนทนากลุ่มในครั้งที่ 2-3 เพื่อนำมากำหนด “รูปแบบการพยาบาลเพื่อป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ในผู้ป่วยวิกฤติที่รับการรักษาในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรม”

ระยะที่ 2 การปฏิบัติทีมการพยาบาลนำรูปแบบการพยาบาลเพื่อป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ลงสู่การปฏิบัติจริง โดยมีกิจกรรมย่อย ดังนี้ 1) ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกระดับรวมถึงทีมแพทย์ที่เกี่ยวข้องทราบ 2) จัดให้ความรู้แก่บุคลากรทุกกลุ่มรวมถึงทีมการพยาบาลที่เข้ามาระหว่างดำเนินการและพยาบาลไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในระยะที่ 1 3) แนะนำทีมพยาบาลในการบันทึกการพยาบาลเพื่อติดตามข้อมูล 4) คณะผู้วิจัยทำหน้าที่พี่เลี้ยง ที่ปรึกษาและผู้ประสานงานเพื่อให้ทีมการพยาบาลมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน

ระยะที่ 3 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดย 1) คณะผู้วิจัยสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมปฏิบัติการพยาบาลตามปกติ ร่วมตรวจเยี่ยมระหว่างสมาชิกทีมปฏิบัติงาน เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคที่อาจมีต่อรูปแบบการพยาบาลฯ และ 2) ทีมการพยาบาลทุกคนช่วยกันสังเกตและให้คำแนะนำซึ่งกันและกันใช้เวลา 4 เดือน ทำพร้อมกับระยะที่ 2

ระยะที่ 4 การสะท้อนการปฏิบัติและการปรับปรุงแผนโดยการสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรมทุก 4 เดือน เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการพยาบาลเพื่อป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ นำเสนออัตราการเกิดแผลจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ทุก 1 เดือน ใช้เวลาในระยะที่ 4 ทั้งสิ้น 12 เดือน

สุพัตรา อุปนิสากร, ทิพย์พิมล สมหมาย, ปิยะนัยต์ วัฒนประสาน และ จารุวรรณ บุญรัตน์. 2558.

การป้องกันและดูแลแผลที่เกิดจากการควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ในผู้ป่วยวิกฤติที่รับการรักษาในหอผู้ป่วยไอซียูอายุรกรรม. วารสารสภาการพยาบาล : 30(2); 86-100.